

1 **Folk først: Det sosialliberale partiet Venstre**

2
3 Venstre er et sosialliberalt parti som vektlegger menneskets frihet og ansvar i utformingen
4 av politikken. Vi arbeider for et samfunn som gir alle frihet til å bli det man vil, derfor er en
5 god skole som ser den enkelte så viktig. Vår politikk for næringsliv og gründere henger også
6 sammen med et ønske om å gi folk muligheten til å følge sine drømmer og skape noe til gode
7 for seg selv og for samfunnet. Vi mennesker har ansvar for oss selv og for hverandre, og vi
8 som lever i dag har et ansvar for ikke å leve på bekostning av fremtidige generasjoner. Dette
9 er kjernen i vår miljøpolitikk. Vårt menneskesyn bygger på at alle mennesker er født like og
10 frie, og det påligger et sivilisert samfunn å sørge for at alle har det som trengs for å leve
11 verdige liv. Venstre mener at alle fortjener en ny sjanse hvis man trækker feil, og at
12 samfunnet må stille opp med støtte til de som trenger det. Venstre er pådrivere for stadig
13 fornyelse i offentlig sektor, og vi vil samarbeide med private og ideelle aktører for å sikre
14 innovasjon og mangfold i velferdsordninger.

15
16 Venstre vil:

- 17 • Utvikle Trondheim som en grønn, moderne og bærekraftig by
- 18 • Gi alle gode muligheter til å lykkes gjennom å satse på skole og barnehage
- 19 • Legge til rette for kultur, idrett, kunnskap og næringsliv
- 20 • Utvikle Trondheim som en trygg, raus og åpen by med levende lokalmiljø

21 22 **Det liberale Trondheim**

23 24 **Folk før systemer - styrking av åpenhet og lokaldemokrati**

25
26 Det er et styrende prinsipp for Venstre at avgjørelser skal tas, og oppgaver løses, nærmest
27 mulig den avgjørelsen gjelder. Det må derfor foretas en gjennomgang av statens oppgaver
28 med det for øye at oppgaver som i dag ligger til sentrale myndigheter, desentraliseres.
29 Politisk interesse starter som regel lokalt, og det lokale politiske engasjementet skjer i direkte
30 møte med borgerne. Venstre vil arbeide hardt for å styrke det lokale folkestyret, og stå imot
31 alle forsøk på å svekke det. Venstre vil derfor grunnlovsfeste det lokale selvstyret.

32
33 Forsvinner det lokale selvstyret, forsvinner også den lokale debatten. Når makta tas fra
34 kommunene, forsvinner også interessen for deltakelse på lokalt forvaltningsnivå.
35 Lokalpolitikere som ombud for innbyggerne rives bort, og arenaen for bred, allmenn
36 rekruttering til folkestyret forsvinner.

37
38 Venstre vil:

- 39 • Innføre parlamentarisme i Trondheim
- 40 • At flere oppgaver skal overføres fra stat og fylke til kommunen slik at flere løsninger
41 kan tilpasses lokale behov
- 42 • Innføre et lokalt lobbyregister
- 43 • At offentlige kontorer skal øke tilgjengeligheten, for eksempel gjennom bruk av
44 nettbaserte tjenester og kortere saksbehandlingstider

- 1 • Ta initiativ til prosjekter og tiltak som bidrar til at Trondheim kommune gir god service
- 2 og har kort saksbehandlingstid
- 3 • Avbyråkratisere, forenkle og forbedre den kommunale driften, redusere kostnadene
- 4 og øke investeringstakten
- 5 • Åpne for private tjenesteytere når dette ivaretar eller styrker kvaliteten og gir
- 6 kostnadseffektiv drift
- 7 • Jobbe for en sterk Trondheimsregion gjennom å slå kommunen sammen med
- 8 omkringliggende kommuner
- 9 • Åpne for fleksible arbeidstidsordninger der det lokalt er ønske om det
- 10 • Øke bruken av individuell lønnsfastsettelse for å beholde viktig kompetanse i
- 11 kommunens virksomheter
- 12 • Beholde eiendomsskatten, men øke bunnfradraget for å få en bedre sosial profil
- 13 • Arbeide for at Trondheim får tilbakeført en andel av selskapskatten
- 14 • Øke bruken av offentlig-privat samarbeid (OPS) som modell for å realisere
- 15 investeringsprosjekter
- 16 • Videreutvikle varslingsordninger og ha rutiner som forbygger misligheter og
- 17 korrupsjon
- 18 • Gjennomgå kommunens praktisering av anskaffelsesregelverket med tanke på mer
- 19 innovative anskaffelser, bedre konkurranse og mindre detaljerte kravspesifikasjoner
- 20 • Stille krav om at Kraftfondet og Trondheim Kommunale Pensjonskasse forvalter
- 21 investeringene på en grønn og klimavennlig måte
- 22 • Innføre 16-årig stemmerett ved kommunevalg
- 23 • Begrense kameraovervåking
- 24 • Stille krav om at personvern hensyn blir ivaretatt i forbindelse med innføring av ny
- 25 velferdsteknologi
- 26 • Styrke arbeidet mot diskriminering, hets og hatkriminalitet

27

28 **Utdanning - for kunnskap og like muligheter**

29

30 For Venstre er det en viktig demokratisk oppgave å sikre alle den samme adgangen til
31 utdanning og kunnskap uansett sosial og kulturell bakgrunn. Lik adgang til kunnskap er
32 utgangspunktet for det moderne Norge, og har vært en rød tråd helt siden Venstre innførte
33 folkeskolen i 1889. Venstre ønsker å motvirke sosiale forskjeller som skaper hindre for å
34 virkeliggjøre evner hos den enkelte, men ikke å legge bånd på den enkelte fordi noen har
35 bedre forutsetninger enn andre.

36

37 **Barnehagen**

38

39 Barnehagene er ofte det første stedet barn blir kjent med barn som ikke likner dem selv. De
40 er også et sted hvor barn med ulik bakgrunn kan få nødvendig pedagogisk oppfølging og
41 sosial stimulans til å få de samme mulighetene som andre. I et samfunn som i stadig større
42 grad består av innslag fra forskjellige land og kulturer, er barnehagen dessuten en av de
43 viktigste arenaene for at forskjellige mennesker skal lære å forstå og respektere hverandre.
44 På samme måte som nasjonen Norge langt på vei ble skapt gjennom folkeskolen for godt
45 over hundre år siden, skapes det nye Norge gjennom barnehagen og den offentlige skolen.

1
2 Derfor er det viktig at barnehagetilbudet gir en grad av forutsigbarhet som gjør et yrkesaktivt
3 liv forenlig med familieførøkelse. Dette er særlig viktig i en storby som Trondheim. Venstre
4 verdsetter den kjempeinnsatsen som har blitt gjort for at byen nå har tilnærmet full
5 barnehagedekning. Det har gjort byen attraktiv for unge mennesker i etableringsfasen, noe
6 som er viktig for at byen skal tiltrekke seg kompetent arbeidskraft.

7
8 Barnehager har en viktig funksjon for barnets sosiale, pedagogiske, kognitive og språklige
9 utvikling. I barnehager legges mye av barnets forutsetninger for videre læring og sosial
10 interaksjon. Trondheim Venstre ønsker at alle barn over ett år skal garanteres
11 barnehageplass, om nødvendig med to hovedopptak i året.

12
13 Arbeidslivet stiller forskjellige krav til dagens foreldre. Venstre ønsker fleksibilitet i
14 barnehagenes åpningstider, slik at tilmålt maksimumstid kan legges slik at den i så stor grad
15 det lar seg gjøre samsvarer med foreldrenes arbeidstid. Venstre er åpne for å prøve ut
16 nattåpne barnehager, dersom det er behov for det. Dette kan være et godt og ønskelig tilbud
17 for eksempel overfor aleneforsørgere i turnusarbeid. Nattilbudet ville i så fall måtte komme
18 som et tillegg til den vanlige maksimumstida for turnusarbeidere.

19
20 Små barn trives best under små og oversiktlige forhold, og med et begrenset antall voksne å
21 forholde seg til. Venstre er derfor kritiske til bygging av store basebarnehager. Selv om kravet
22 til effektivitet kan være påtrengende når nye barnehager skal bygges i høyt tempo, ønsker
23 Trondheim Venstre å arbeide for å sikre gode og oversiktlige småbarnsavdelinger.

24
25 **Venstre vil:**

- 26 • Innføre rullerende opptak, og så langt det gjør seg mulig gi ettåringene
- 27 barnehageplass den måneden de fyller ett år
- 28 • Ha valgfrihet for foreldre mht valg av heltids- eller deltidsplass
- 29 • Innføre inntektsgraderte barnehagepriser
- 30 • Arbeide for utbedring og oppgradering av utelekeplassene i barnehagene
- 31 • Øke dagens bemanningsnorm i barnehagene
- 32 • Øke tilbudet om etter- og videreutdanning for barnehageansatte etter modell fra
- 33 Lærerløftet
- 34 • Innføre gratis kjernetid for barn fra lavinntektsfamilier
- 35 • Søke om en forsøksordning der kontantstøtten avvikles i Trondheim, og at pengene
- 36 brukes til å finansiere gratis kjernetid og ventestønad til barnehageoppstart
- 37 • Likestille private og offentlige barnehager når det gjelder faglige krav
- 38 • Gi vikarmidler til barnehagene når ansatte tar videreutdanning

39
40 **Skolen**

41
42 Venstre vil styrke den offentlige skolen som en grunnleggende samfunnsinstitusjon, særlig
43 gjennom å gjenreise respekten for læreren og fagkunnskapen. Alle skal ha mulighet til å
44 utnytte sine evner og sin skaperkraft. Venstre vil styrke læreren og gi mer ansvar til den
45 enkelte skole. Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon.

46

1 For Venstre er en sterk offentlig skole for alle grunnleggende. Men kunnskap kan formidles
2 på forskjellige måter, og det er ikke bare én måte å formidle kunnskap på. Venstre er positive
3 til privatskoler som tilbyr alternative pedagogiske program. Trondheim Venstre ønsker å
4 arbeide for at private skoler med alternativt pedagogisk innhold, sikres gode vilkår i
5 kommunen.

6

7 Et engasjert nærmiljø er nødvendig for å skape gode og selvstendige skoler. Beslutningene
8 må i størst mulig grad tas av de som har tilknytning til den enkelte skole. Venstre ønsker at
9 selvstyrte skoler skal være normen for skolestyring, og vil ha stor frihet for den enkelte skole.

10

11 Store deler av lærerens arbeidstid går med til byråkratisk arbeid. Læreren er bundet opp av
12 et regelverk som stiller store krav til innrapporteringer, og som gir få muligheter til selv å
13 sørge for at klasserommet er et godt sted for læring. I dag har læreren få virkemidler til å
14 opprettholde ro i klasser der hvor bråk og uro er et problem. Dette vil Venstre gjøre noe med.
15 Vi ønsker egne handlingsregler for kommunen som gjør det mulig for den enkelte lærer å
16 inngå avtaler med foreldrene om å utvide lærerens handlingsrom til for eksempel å utvise
17 elever som ikke er mottakelige for læring eller som ødelegger for resten av klassen. Skolen er
18 tuftet på et prinsipp om lik adgang og like rettigheter. Men rettighetstankegangen skal ikke
19 utarte seg slik at den står i veien for lærerens mulighet til å stimulere til ansvarsfølelse og
20 motivasjon hos den enkelte elev.

21

22 Skolen skal gjennom formidling av kunnskap også formidle holdninger og verdier som er
23 viktige for framtidens samfunnsborgere. Skolen skal motivere til arbeidsinnsats, til deltakelse
24 og til gode holdninger overfor medmennesker. Tidlig og utstrakt eksponering overfor
25 internett gjør det ekstra påkrevd med digitalt nettvett selv på et tidlig stadium i barnas liv.
26 Fordi utviklingen er så rask og utfordringene så store, mener Venstre at digital dannelse må
27 inngå i skolens undervisning som en integrert del av skolens øvrige fokus mot mobbing,
28 grensesetting og andre etiske problemstillinger barna står overfor.

29

30 Utdanningsforbundet ønsker en norm på maks 15 elever pr. lærer. I Trondheim betyr det at vi
31 trenger 120 nye lærere, til en kostnad av om lag 70-80 millioner. For Trondheim vil dette
32 innebære et stort løft økonomisk, men Trondheim Venstre mener dette er et nødvendig løft
33 for å sikre læringsmiljøet til våre barn og våre lærere.

34

35 **Venstre vil:**

- 36 • Styrke helsesøstertjenesten med hensyn til psykisk helse, rus og sosiale medier
- 37 • Styrke rådgivertjenesten
- 38 • Sikre fleksible læringsareal
- 39 • Se positivt på etablering av ikke-kommersielle friskoler som et supplement til den
40 offentlige skolen
- 41 • Differensiere morsmålsopplæringen til minoritetsspråklige, slik at tilbudet bedre
42 tilpasses den enkelte elev
- 43 • Fastholde nasjonale rammer for skolens innhold, men ha langt mindre detaljstyring og
44 forenkla rutiner innenfor disse rammene slik at skolen settes fri og får økt elev- og
45 foreldremedvirkning

- 1 • Satse mer på arbeidslivstrening på ungdomstrinnet og utvikle samarbeidet med
- 2 næringslivet
- 3 • Ha mer entreprenørskap inn i skolen
- 4 • At integrering av elever med spesielle behov må skje som følge av tilbud, ikke tvang
- 5 • Arbeide for å ta vare på byens skolehistorie, blant annet gamle Ila skole
- 6 • Åpne for andre læringsformer, som for eksempel en forsøksordning med leksefrie
- 7 skoler
- 8 • Styrke samarbeidet mellom skolene og utdanningsinstitusjonene som utdanner
- 9 lærere, og utvide praksistiden
- 10 • Utvide lærernes mulighet til å ta videreutdanning, og prioritere basisfagene
- 11 • Stille strengere krav til rekruttering av lærere ved å kvalitetssikre lærernes
- 12 kompetanse i fagene de underviser i, slik at alle lærerne på ungdomstrinnet har
- 13 minimum 60 studiepoeng for å undervise i et basisfag
- 14 • At alle rektorene i Trondheim skal ha formell skolelederkompetanse
- 15 • Forbedre koordineringen mellom barnevern, skolehelsetjeneste og skole rundt den
- 16 enkelte elev, for raskere å fange opp elever med utfordringer
- 17 • Utvide svømmeundervisningen fra 4. klasse, slik at alle lærer å svømme innen 7.
- 18 klasse
- 19 • Innføre en forsøksordning med obligatorisk andre fremmedspråk fra 5. klasse, der
- 20 undervisningsressursene deles mellom skolene for å sikre elevene et bredt spekter av
- 21 valg
- 22 • Øke inntaket av lærlinger i kommunens virksomheter
- 23 • Gå imot karakterer i barneskolen
- 24 • At skolehelsetjenesten styrkes og gjøres lett tilgjengelig, blant annet ved at alle skoler
- 25 med mer enn 300 elever skal ha en egen helsesøster, og at arbeidet med psykisk
- 26 helse, rus og sosiale medier prioriteres høyere
- 27 • Etablere en prøveordning med psykolog tilknyttet skolehelsetjenesten
- 28 • Videreutvikle arbeidet mot rasisme, mobbing og fordommer
- 29 • Styrke det rusforebyggende arbeidet i skolen
- 30 • Sikre nok skoleplasser til å håndtere den store elevveksten
- 31 • Gjennomføre høring ved endring av skolegrenser og tilstrebe at grensene endres så
- 32 sjeldent som mulig
- 33 • Sikre trygge og gode skoleveier og legge til rette for at flere elever kan sykle til og fra
- 34 skolen
- 35 • Stimulere til økt bruk av den naturlige skolesekken

36

37 SFO

38

39 Mange barn med heltidsarbeidende foreldre har lange dager med skole og SFO. Venstre
40 ønsker at denne tiden brukes til å fremme barns læring og samarbeid gjennom lekser, lek og
41 fysisk aktivitet. SFO må derfor kobles sterkere sammen med skole og aktivitetsbaserte
42 organisasjoner for å fremme dette.

43

44 **Venstre vil:**

- 1 • Styrke de pedagogiske ressursene i SFO for å sikre at alle barn får like muligheter til
2 pedagogisk leksehjelp i SFO-tiden
- 3 • Stimulere til et bedre samarbeid mellom skolen og frivillige organisasjoner for å gi
4 gode tilbud innen SFO
- 5 • Åpne for lokale løsninger knyttet til åpningstid og plasstørrelser, da det er foreldre og
6 skole i samarbeid som har best forutsetninger for å finne de beste løsningene
7 tilpasset sine behov
- 8 • At brukerbetalingen skal være behovsprøvd
- 9 • At kvaliteten skal opprettholdes med hensyn til voksnetthet

10

11 **Teknologihovedstaden**

12

13 Venstre anerkjenner studie- og kunnskapsbyen som hjørnesteinsbedriften i Trondheim. Med
14 store utdanningsinstitusjoner som NTNU, HiST, DMMH og BI samles godt over 30.000
15 studenter i byen – hver femte innbygger i Trondheim er student. I tillegg rommer byen store
16 forskningsinstitusjoner som SINTEF og NTNU Samfunnsforskning AS, og tre av NTNUs mange
17 internasjonalt anerkjente forskningsmiljø har status som Senter for framragende forskning.
18 Statlige forskningsinstitusjoner som Norges geologiske undersøkelse, Norsk institutt for
19 vannforskning og Norsk institutt for naturforskning har også stor betydning. Kunnskap og
20 kunnskapsproduksjon har spilt en sentral rolle for byens vekst og utvikling, og sysselsetter i
21 dag om lag 40.000 av byens 182.000 innbyggere. Teller vi med kunnskapsintensive
22 institusjoner som St. Olavs og grunnskole, videregående og fagskoler, øker tallet ytterligere.

23

24 Trondheim Venstre vil arbeide for at kommunen sørger for nødvendig infrastruktur og
25 næringsareal til kunnskapsrelaterte bedrifter, en campusutvikling som er i tråd med byens og
26 lærestedenes interesser, og tilstrekkelig utbygging av studentboliger. Positive holdninger til
27 småbedrifter, og respekt for de verdier disse skaper, er nødvendig for en styrket kultur for
28 innovasjon og næringsutvikling. Dessuten ønsker Venstre å bidra til at insitamentene for
29 kunnskapsbasert næringsutvikling endres, slik at det blir lettere å etablere og videreutvikle
30 nye bedrifter i byen.

31

32 Venstre ønsker å synliggjøre studentenes tilstedeværelse i byen. Vi ønsker å styrke
33 studentfrivilligheten, tilrettelegge for at arkitektstudentene skal få lov til å bidra til byens
34 estetiske uttrykk, og at ISFiT skal styrkes som symbol for studentbyen Trondheim.

35

36 **Studiebyen**

37

38 År etter år kårer studentene Trondheim til landets beste studieby. Trondheim har UKA,
39 Trondheim har ISFiT, Trondheim har NTNUI, landets største og mest mangfoldige idrettslag, –
40 og viktigst av alt: Trondheim har Studentersamfundet. Dette er verdier som studentene har
41 skapt selv, og det er verdier som de også tar vare på selv. I den grad politikerne skal gjøre
42 noe, så er det å legge til rette, slik at de kan fortsette med det, og slik at Trondheim skal
43 fortsette å være landets beste studieby. Studentene er byens viktigste ressurs å ta vare på. Vi
44 vet at kvaliteten på studietida er viktig for å trekke gode studenter til Trondheim, og vi vet at
45 uteksaminerte kandidater er de beste ambassadørene Trondheim kan få. Venstre vil øke
46 bevisstheten om at studentene har mye av æren for at hjulene går rundt i Trondheim:

1 Studentene har deltidsjobbene, bidrar med kunnskap og kulturimpulser, holder byen ung og
2 nysgjerrig, bidrar til et yrende og urbant kafé- og uteliv - alt som gjør at hjulene går rundt
3 som de skal.

4

5 **Venstre vil:**

- 6 • Arbeide for at Trondheim beholder sin posisjon som Norges teknologihovedstad
- 7 • At kommunen skal opprettholde prinsippet om tomtesubsidiering slik at SiT fortsatt
- 8 kan bygge rimelige og sentrum/campusnære studentboliger
- 9 • Arbeide for at Kunnskapsdepartementet prioriterer Trondheim høyere ved tildeling av
- 10 midler til bygging av studentboliger
- 11 • Følge opp målsetningen om at 20 % av studentene skal få tilbud om studentbolig i
- 12 neste periode
- 13 • Legge til rette for praksisplasser for studenter
- 14 • Arbeide for gunstige ordninger for studenter som vil være gründere, for eksempel
- 15 gjennom avdrags- og rentefrihet på studielån i oppstartsfasen
- 16 • Legge til rette for en løsning med én campus for NTNU og HiST i aksen
- 17 Kalvskinnet/Gløshaugen/Øya
- 18 • Forskuttere statlige tilskudd til studentboliger etter modell fra Stavanger
- 19 • Styrke kollektiv- og sykkelveinettet til og mellom de største studiestedene og
- 20 studentbyene, og utvide nattbusstilbudet
- 21 • Korte ned ventetiden på studentpsykologtjenesten som blir gitt gjennom SiT

22

23 **Kunnskapsbyen**

24

25 Selv om Trondheim er landets teknologihovedstad, har byen fortsatt mye å gå på for å få
26 utmyntet nye bedrifter og skapende virksomhet av ervervet kunnskap og gode ideer.
27 Venstres visjon for et framtidig Trondheim er at NTNU, HIST og SINTEF skal være midtpunktet
28 i et omfattende nettverk av bedrifter som samarbeider tett med forskningsmiljøene, ikke
29 bare de teknologiske men også de samfunnsfaglige og humanistiske fagene. For å få dette til
30 trengs såkornkapital, og en av kommunens viktigste oppgaver er å stimulere til at stat,
31 kommune, lærestedene selv og private aktører samarbeider om at tilstrekkelig kapital rettes
32 inn mot bedriftene på riktig tidspunkt.

33

34 I dag er det et problem at eksisterende såkornkapital alt for ensidig rettes inn for sent eller
35 for tidlig i etableringen av nye bedrifter. Vi ser flere eksempler på at bedrifter med gode ideer
36 ikke overlever den kritiske overgangsfasen fra oppstart til etablert virksomhet. Dette krever
37 større involvering fra de bevilgende myndigheters side. Trondheim Venstre ønsker at
38 kommunen bidrar mer til at staten, NTNU og HiST ser en interesse i å følge opp småbedrifter
39 i oppstartsfasen. For å øke tilgangen på investeringsmidler, ønsker Venstre dessuten å gjøre
40 det mer attraktivt for private å investere i oppstartsbedrifter. Dette vil vi gjøre ved endre
41 insitamentene i norsk økonomi gjennom å fjerne formueskatten og heve eiendomsskatten
42 tilsvarende. Dermed blir det mindre lønnsomt å investere i eiendom, og mer attraktivt å
43 investere i næring.

44

45 Kvaliteten på arbeidskraften i Trondheim er god. Utfordringen er å få folk til å bli værende i
46 byen. Vi har et stort behov for teknologer, men har langt færre arbeidsplasser for humanister

1 og samfunnsvitere. For å beholde og tiltrekke talentfull arbeidskraft og vekstskapende
2 bedrifter må Trondheim tilby et attraktivt kultur- og fritidstilbud, samt interessante jobber –
3 også til ikke-teknologer. Venstre vil ha et samfunn som skaper så mange jobbmuligheter som
4 mulig. Vi vil ha et arbeidsliv hvor hver enkelt har mulighet til å realisere mest mulig av sitt
5 potensiale, hvor stengslene mellom sektorer er brutt ned, og der det er naturlig å veksle
6 mellom rollene som arbeidstaker, arbeidsgiver og det å drive sin egen virksomhet i løpet av
7 en yrkeskarriere.

8
9 Eksisterende næringsliv er imidlertid like viktig som det ufødte. Venstre vil legge til rette for
10 industriarbeidsplasser i Trondheim, både innen næringsmiddelindustrien, mekanisk industri
11 og i transportsektoren. Det er viktig å sikre areal til denne type virksomhet på en slik måte at
12 man unngår konflikter med bolig, skole, kultur og andre institusjoner. Forutsigbarhet i bruk
13 av de områdene som er definert til dette formålet er en viktig forutsetning for bedriftene.
14 Næringsareal må sees i regional sammenheng, men Trondheim må legge ut nok næringsareal
15 til å sikre nye næringsetableringer og innflagginger. Venstre vil korte ned
16 saksbehandlingstiden for bygge- og reguleringsaker.

17

18 **Venstre vil:**

- 19 • Legge til rette for at flere bedrifter skapes i byen, blant annet gjennom tilrettelegging
- 20 av næringsarealer
- 21 • Gi bedre veiledning og informasjon til næringsdrivende og nyetablerere
- 22 • Arbeide for redusert kommunal saksbehandlingstid
- 23 • Utvikle en effektiv og miljøvennlig infrastruktur, som bedre legger til rette for utvikling
- 24 av næringsvirksomhet
- 25 • Innføre konkurranseutsetting av kommunale tjenester der dette er til beste for
- 26 brukerne og stoppe rekommunaliseringen av tjenestetilbudet
- 27 • Ha en videreutvikling av samarbeidet mellom næringslivet og Senter for
- 28 Entreprenørskap ved NTNU
- 29 • Sørge for å endre det offentlige regelverket slik at private sikres lik mulighet for
- 30 deltakelse i konkurransen om bygging av offentlige bygg, som for eksempel
- 31 omsorgsboliger og sykehjem
- 32 • At prosjektfinansiering og offentlig-privat samarbeid må benyttes for å fremme
- 33 lønnsomme prosjekter
- 34 • Sørge for at Avtalen om Inkluderende arbeidsliv i det offentlige overholdes
- 35 • Ha likeverdighet for arbeidstaker som for arbeidsskaper
- 36 • Redusere gateleie for blant annet stillas i forbindelse med bygge- og
- 37 vedlikeholdsarbeid, og uteservering
- 38 • Profilere Trondheimsregionen internasjonalt som en attraktiv næringsregion og
- 39 reisemål
- 40 • Styrke samarbeidet mellom kommunen, utdanningsinstitusjonene, forskning og
- 41 næringsliv
- 42 • Utvide Trondheims deltakelse i EU-prosjekter knyttet til innovasjon og
- 43 entreprenørskap, særlig knyttet til prosjekter for bærekraftig og grønn vekst

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46

En mangfoldig og levende kulturby

Kulturlivet er viktig for livsglede og for aktivitet, og dermed en viktig faktor når kommunene nå får et utvidet ansvar for å sørge for helsefremmende aktiviteter blant folk. Det gjelder både i den brede og den smale forståelsen av kulturbegrepet. De kulturelle uttrykkene preger bybildet, og betyr mye for hvordan Trondheim viser seg fram overfor andre, og hvordan dette igjen preger vår forståelse av vår egen by.

Bykulturen skal gjenspeile samfunnets mangfold, den individuelle skapertrangen og enkeltmenneskets behov for utfoldelse. For Venstre er det derfor avgjørende at byens kulturliv er så variert at alle innbyggere kan finne sitt eget kulturelle uttrykk, om det nå er som bruker eller som aktiv kulturutøver.

Trondheim Venstre ønsker å arbeide for at en ny kunsthall i Trondheim i størst mulig grad skal operere produksjonsmessig uavhengig fra de større aktørene som MiST og NTNU, men at selve utstillingslokalet bør åpne for å involvere begge.

Biblioteket er en grunnpilar i kulturpolitikken. Venstre har i budsjettsammenheng derfor alltid prioritert biblioteket. Vi foreslo og fikk flertall for søndagsåpne bibliotek, og ønsker at biblioteket fortsatt skal være et levende og flerkulturelt brukshus. Det er viktig at slike tilbud finnes i bydelene, slik at ikke alle behøver å reise til sentrum.

Livssyn og religion er viktig for menneskers identitet, og noe hvert menneske må velge på fritt grunnlag. Kirkene er en kulturformidler, og må sikres drift gjennom Kirkelig fellesråd. Det er viktig å sørge for at Olavsfestdagene opprettholder sin status som knutepunktfestival.

Innen idrett vil Venstre prioritere barneidrett og uorganisert utfoldelse på bekostning av ensidig satsing på toppidrett. Det er uakseptabelt å bygge ned populære fotballøkker for å bygge påkostede anlegg for de få. Vi må styrke drift av de kommunale anleggene. En viktig forutsetning for et godt liv er muligheten til å kunne ta del i de tilbud som finnes i nærmiljøet. Venstre mener det derfor er viktig at byens kulturinstitusjoner og idrettsanlegg er tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Venstre vil:

- At kommunen bidrar til en styrking av aktiviteten i byens frie teatergrupper og musikkmiljø
- Arbeide for at svømmehaller og andre idrettsanlegg skal ha åpningstider som er tilpasset innbyggernes behov
- Arbeide for at nødvendige tiltak for bedre samarbeid mellom skolebibliotek og folkebibliotek blir gjennomført
- Arbeide for at flere kommunale lokaler kan benyttes til bandøving, som ungdomskafé og produksjonslokaler for kunstnerisk aktivitet rettet mot ungdom
- Arbeide for en byutvikling som tar vare på byens historiske preg samtidig som det gis rom for nyskapende byarkitektur
- Sikre et fortsatt mangfold i kinotilbudet

- 1 • Legge til rette for at bevegelsehemmede skal kunne ta del i byens idretts- og
- 2 kulturtilbud på linje med alle andre
- 3 • Etablere flere flerbrukshaller i Trondheim
- 4 • Utvikle et nærmere samarbeid mellom idrettslag og Trondheim kommune i
- 5 forbindelse med drift av anlegg
- 6 • Tilby flere og billigere lokaler til frivillige organisasjoner
- 7 • Sørge for at Trøndelag Teater, Symfoniorkestret, Luftforsvarets Musikkorps,
- 8 Trondheimssolistene og andre bidragsmottakere fortsatt får støtte fra stat og
- 9 kommune
- 10 • Videreutvikle Trondheim som en attraktiv festival- og kulturby, med et mangfoldig
- 11 tilbud av høy kunstnerisk kvalitet
- 12 • Legge til rette for arrangementer som trekker et internasjonalt publikum
- 13 • Sørge for at Pstereo får bli på Marinen
- 14 • Gå inn for at Svartlamø'n videreutvikles som alternativ bydel med flere rimelige
- 15 utleieboliger oppført i tråd med bydelens arkitektoniske særpreg
- 16 • At Kultursentret ISAK har et godt driftsgrunnlag
- 17 • Styrke tilskuddsordningene til kultursektoren og sørge for at kommunen er en aktiv og
- 18 forutsigbar samarbeidspartner
- 19 • Øke antall elevplasser ved Trondheim kommunale kulturskole, og videreutvikle
- 20 samarbeidet med lokale kor, korps, orkestre og rockeklubber
- 21 • Utvide bibliotekenes åpningstider, blant annet ved bruk av selvbetjente tjenester
- 22 • Gi bibliotekene mer ressurser til formidling av nye medier og til å ta i bruk ny
- 23 teknologi
- 24 • Planlegge skolebygg for alternativ bruk etter ordinær skoletid, som møtelokaler for
- 25 lag og foreninger, privatundervisning, idrett eller kulturaktivitet
- 26 • Prioritere areal til idrett i forbindelse med store utbygginger
- 27 • Sørge for gode avtaler mellom skole og idrett slik at idrettsanlegg lagt til skoler kan
- 28 benyttes til idrettsaktiviteter etter skoletid
- 29 • Tilby arealer til innetrening for idretter som ikke er prioritert for tid i hallene
- 30 • Videreføre tilbud om gratis trening i kommunale anlegg
- 31 • At Trondheim skal være vertsby for store nasjonale og internasjonale
- 32 idrettsarrangementer, ved at byens hovedarenaer tilfredsstillt krav til gjennomføring
- 33 av toppidrettskonkurranser
- 34 • Legge stor vekt på idrettens prioriteringer for realisering av nye idrettsanlegg
- 35 • Utvide skjenketiden til 03.00
- 36

37 **En grønn byutvikling for fjordbyen Trondheim**

38
39 Trondheim Venstre er stolte over å ha vært pådrivere for Miljøpakken. Gjennom denne
40 avtalen har vi fått gjennomslag for en rekke tiltak som skal styrke kollektivtilbudet, redusere
41 biltrafikken og bygge ut nye sykkel- og gangveier. For at tiltakene skal ha varig betydning, er
42 det viktig at de forankres i en helhetlig byutvikling. Vår byutviklingspolitikk har som mål å
43 redusere behovet for transport og legge til rette for et kollektivtilbud som er effektivt og
44 rimelig.

45

1 Forvaltningen av naturen må baseres på et føre var-prinsipp, og dette vil alltid ligge til grunn
2 for Venstres politikk. Det trengs en økt forståelse for viktigheten av klassisk naturvern.

4 **Miljøpartiet Venstre**

6 I samme ånd går Venstre i dag inn for å bruke midler fra oljefondet til ytterligere utbygging av
7 jernbanenettnetverket. Selv om det fra flere hold har blitt påpekt at det ikke er lønnsomt
8 innenfor den sedvanlig innberegnete inntjeningsperioden på 25 år, mener Venstre at
9 utbygging av et jernbanenettnetverk for høyhastighetstog er nødvendig både for å holde landet
10 sammen, for å styrke landets desentraliserte bebyggelse, muliggjøre pendling, holde på
11 arbeidsplasser og for å legge bedre til rette for at næringslivet i distriktene kan vokse og ikke
12 minst ha grunnlag for å *forbli* i distriktene i stedet for å flytte inn til hovedstaden.

14 Venstre ønsker å stimulere til økt miljøbevissthet, til miljøvennlig innovasjon og
15 næringsvirksomhet, utbedring av kollektivløsninger og sykkelveier rundt om i det ganske
16 land.

18 **En helhetlig byutvikling**

20 Trondheim har vokst mye i løpet av de siste seksti årene. Bebyggelsen er spredt, og det gjør
21 det vanskeligere å gi et godt kollektivtilbud til byens befolkning. Venstre ønsker en helhetlig
22 byplanlegging som styrker grunnlaget for et urbant og effektivt kollektivnett: Venstre ønsker
23 en grønn byutviklingspolitikk, hvor behovet for transport skal reduseres gjennom fortetting i
24 sentrumsnære områder.

26 Selv om kommunen i dag går inn for fortetting, fører dagens reguleringsarbeid til at det
27 bygges spredt, smått og uten sammenheng. Til tross for overordnede reguleringsplaner, er
28 det tradisjon for at kommunen selger tomter stykkevis og delt, og overlater mye av
29 utformingen til utbygger. Resultatet er mangel på helhetlig estetikk, dårlig utnyttning av
30 arealet, og svekkede muligheter til å utvikle store, grønne lunger som alle kan ha glede av.
31 Venstre mener byplankontoret må involveres, slik at områder utvikles etter helhetlige planer
32 i tett samarbeid med utbyggere.

34 **Venstre vil:**

- 35 • At all transportvekst skal tas med kollektiv, sykkel og gange
- 36 • Fase ut all bruk av fossil energi til oppvarming i Trondheim innen 2020
- 37 • At alle kommunens biler skal være utslippsfrie og alle etater og virksomheter skal
38 være miljøsertifiserte
- 39 • Øke produksjonen av ren energi i Trondheimsregionen, blant annet av jordvarme,
40 vind, sol, trevirke og biogass fra avfall
- 41 • Samarbeide med næringslivet for å utvikle energistasjoner som tilbyr hydrogenfylling,
42 biogassfylling, samt hurtiglading og semi-hurtiglading for elbiler
- 43 • Etablere flere ladestasjoner for elbiler, fordelt utover i byen slik at elbiler blir et reelt
44 alternativ for flest mulig, gjerne i samarbeid borettslag og sameier
- 45 • Fortsatt gi elbiler mulighet til å benytte kollektivfelt

- 1 • At Trondheim kommune skal gå foran med miljøvennlige løsninger for oppvarming av
- 2 egen bygningsmasse
- 3 • Videreutvikle Trondheim som forsøksby for ny, klimavennlig teknologi
- 4 • Anlegge solcellepanel eller solfangere på taket av offentlige bygg, der det er
- 5 kostnadseffektivt
- 6 • Fortsette å være Norgesledende på vannbåren fjernvarme basert på søppel som
- 7 råstoff
- 8 • Redusere svevestøvet ved hyppigere vasking av bygatene
- 9 • Styrke handels- og tjenestetilbudet i bydelssentrene for å redusere transportbehovet
- 10 • At Trondheim skal oppfylle alle nasjonale krav og EU-krav knyttet til grenseverdier for
- 11 støy, luftforurensning og klimagassutslipp
- 12 • Pålegge bruk av landstrøm for Hurtigruta, ferger og cruiseskip
- 13 • Vurdere gjeninnføring av piggdekkavgiften dersom svevestøvkonsentrasjonen blir
- 14 skadelig
- 15 • Sikre god varsling på dager hvor grenseverdier for luftforurensning overskrides
- 16 • Videreføre oppgraderingen av gater og torg i Midtbyen, med universell tilgjengelighet
- 17 • At veier og fortau holdes rene og trygge
- 18 • Vurdere lavutslippssoner i Midtbyen
- 19 • Videreføre satsingen på kildesortering og materialgjenvinning
- 20 • Etablere en ny gjenbruksstasjon i Østbyen
- 21 • Belønne miljøvennlig adferd gjennom bruk av skatte- og avgiftssystemet
- 22 • Ha som mål at boligbyggingen i Trondheim øker betydelig
- 23 • Utvikle nye, attraktive bydeler på områder som nå er preget av næringseiendom og
- 24 industri, for eksempel på Nyhavna og Brattøra
- 25 • Fortette med sikte på redusert bilbehov
- 26 • Redusere antall parkeringsplasser som kreves i utbygginger i områder med god
- 27 kollektivdekning
- 28 • Sørge for at store arbeidsplasser som hovedregel lokaliseres tett på
- 29 kollektivknutepunkter
- 30 • Tillate høyhus dersom prosjektet er av en slik karakter at det skaper et attraktivt
- 31 bymiljø og er i nærheten av et større kollektivknutepunkt
- 32 • Opprette et eget tomteselskap
- 33 • Revitalisere Midtbyen med flere boliger
- 34 • Tilrettelegge for fortauskafeer og uteservering der det ikke går utover
- 35 framkommeligheten
- 36 • Etablere tilskudd til belysningstiltak for bygninger i Midtbyen
- 37 • Legge til rette for flere gågater, gatetun og bymiljøgater
- 38 • Sette opp flere offentlige toaletter i Midtbyen
- 39 • Legge til rette for gatekunst i bybildet
- 40 • Sikre naturmangfold i Trondheim og styrke det klassiske naturvernet
- 41 • Arbeide for å hindre spredning av fremmede arter (såkalte svartlistearter), som sprer
- 42 seg raskt og medfører tap av stedegent biologisk mangfold

- 1 • Styrke bestanden av truede arter (rødlistearter), og arbeide mot tiltak som utgjør en
- 2 trussel for disse artene
- 3 • Opparbeide flere grøntområder og parker
- 4 • Fullføre turveinettet og vedlikeholde eksisterende turveier og stier
- 5 • Holde parkene velstelte og fri for søppel
- 6 • Bevare store trær i byggesonen
- 7 • Utarbeide et årlig grønt regnskap
- 8 • Tilby flere offentlige arealer til urbant jordbruk og parsellhager, og inkludere urbant
- 9 jordbruk i deler av byplanleggingen
- 10 • Legge til rette for at det bygges flere grønne tak, blant annet for å håndtere overvann
- 11 og hindre flom
- 12 • At allemannsretten skal respekteres, og at retten til fri ferdsel i skog og mark og langs
- 13 sjøen skal være selvsagt for alle
- 14 • Være en garantist for at markagrensa overholdes, slik at marka kan forbeholdes
- 15 friluftsliv og naturopplevelser
- 16 • Gå i mot mer organisert aktivitet i Bymarka, slik som alpinanlegget i Gråkallen
- 17 • At Nidelvkorridoren sikres som et viktig friluftsområde
- 18 • Arbeide for en sammenhengende turvei fra Ilsvika til Ranheim
- 19 • Sørge for skikkelig bevaring og restaurering av grønne lunger og trær, bekker og
- 20 parker
- 21 • Samarbeide med lokale tur- og historielag om å kartlegge kulturminner i Bymarka og
- 22 å gjøre dem lettere tilgjengelige
- 23 • Etablere inngrepsfrie områder i Marka for å sikre særlig verdifull gammelskog, og
- 24 bevare urørt natur for framtidens generasjoner

25

26 **Kollektivløsninger for framtida**

27

28 Venstre skal være garantist for mest kollektivtrafikk for pengene. Gjennom Miljøpakken har

29 Venstre vært med på å få gjennomslag for lavere takster og miljøvennlige busser. Venstre vil

30 jobbe målrettet og energisk for at flest mulig skal få et så attraktivt, brukervennlig og

31 miljøvennlig kollektivtilbud som mulig. På hovedtraséene med mest trafikk må det satses på

32 løsninger som gir riktig kapasitet, god framkommelighet og kort reisetid både på kort og lang

33 sikt.

34

35 I tillegg må en ta i betraktning at mange i dag ønsker å bo i forsteder i umiddelbar nærhet til

36 naturen. Store utbygginger er allerede i gang langs fjorden utover mot Stjørdal, og Venstre

37 mener politikerne må følge etter og legge til rette slik at areal- og trafikkplanleggingen står i

38 forhold til hverandre. Grunnlaget for et effektivt og godt kollektivtilbud skal styrkes ved at

39 utbygging langs fjorden sentreres rundt jernbanestasjonene mellom Trondheim og Stjørdal.

40 På den måten sørger vi også for et befolkningsgrunnlag for en dobbeltspors jernbane mellom

41 Trondheim og Stjørdal, som kan fungere som hovedtransportåre mellom bebyggelsen langs

42 fjorden og de store arbeidsstedene i sentrum.

43

44 **Venstre vil:**

- 1 • At all kollektivtransport skal være utslippsfri innen 2020
- 2 • At bussen skal gå oftere, og være raskere og billigere
- 3 • Bedre framkommeligheten for buss med egne busstraseer og superbusstraseer, for på
- 4 sikt å bruke de samme traseene til bybane
- 5 • Arbeide for videre takstreduksjoner
- 6 • Øke antall avganger og gjøre rutetidene faste, slik at det er enkelt å huske når bussen
- 7 går
- 8 • Arbeide for den planlagte busstunnelen fra Buran til Valentinlyst
- 9 • Arbeide for at målene i Miljøpakken nås og videreføres
- 10 • Innføre gratis parkering for bilkollektivbiler
- 11 • Bedre framkommeligheten for trikk og buss i sentrum gjennom begrensninger på
- 12 gateparkering, og opprette kollektivgater og sikre optimal signalprioritering i lyskryss
- 13 • Legge til rette for innfartsparkering i nabokommunene
- 14 • Innføre vanlige takster og åpne for bruk av månedskort på nattbussen
- 15 • Erstatte bruk av veisalt med mer miljøvennlige alternativer
- 16 • Se på muligheten for å etablere en abonnementsordning for elsykkel
- 17 • Prioritere utbygging av dobbeltspor og elektrifisering av Trønderbanen mellom
- 18 Melhus og Værnes, med sikte på et godt flytogtilbud
- 19 • Bedre sikringen av skoleveiene slik at færrest mulig skolebarn trenger å kjøres til
- 20 skolen i bil
- 21 • Gjøre sentrale deler av Midtbyen bilfri. Parkeringshus og gode kollektivtilbud skal
- 22 sikre adgangen til, og livet i, Midtbyen
- 23 • Avsette tilstrekkelige midler til brøyting av gatene vinterstid, og til tidligere brøyting
- 24 ved store snøfall
- 25 • Bevilge mer penger til investering og vedlikehold av veinettet, blant annet ved mer
- 26 øremerket finansiering, for å ta igjen etterslepet på 500 millioner kroner
- 27 • Legge til rette for alternative former for drivstoff for både busser og biler

28
29

30 **Med Venstre for en vakker by**

31

32 Det må være et mål at Trondheim skal være en vakker by. Da holder det ikke at skjønnhet er
33 et kriterium forbeholdt bebyggelsen innenfor elveslyngen. Venstre er av den oppfatning at
34 helhetlige planer for byutforming gjør det lettere å liberalisere forholdet til høyde og tetthet.
35 Dette vil legge til rette for et bedre og enklere samarbeid mellom utbyggere og kommunen.

36

37 Midtbyen har lenge vært under stort press fra utbyggere som ønsker å bygge høyere enn
38 Midtbyplanen fra 1981 tilsier. Venstre mener vern av Midtbyens særpreg er viktig, og at
39 politikerne må håndheve Midtbyplanen. Det gir ingen mening å ha en plan for vern av
40 Midtbyen hvis utbyggere til stadighet utnytter politikernes ettergivenhet for å få bygge
41 høyere enn det planen tillater. Én effektiv måte å lette trykket på, er imidlertid å tillate
42 høyere bebyggelse utenfor elveslyngen.

43

44 Områder som Elgeseter, Sluppen, Tempe, Lade og Nyhavna ligger godt til for fortettet
45 sentrumsbebyggelse, og Venstre kan ikke se noen grunn til at disse områdene absolutt må

1 overholde samme byggehøyde som inne i det historiske sentrum. Men dette må ses i lys av
2 helhetlige planer som utvikles i samarbeid mellom kommunen, utbyggere, arkitekter og
3 byens befolkning. Venstre ønsker større folkelig aktivitet rundt byutviklingsspørsmål, og vil
4 revitalisere Trondheim Byforum.

5

6 **Venstre vil:**

- 7 • Prioritere kulturaktiviteter, boligbygging og kunnskapsbasert næringsvirksomhet i
- 8 området rundt Nyhavna
- 9 • Arbeide for et områdeløft for bydelssentrene, for eksempel på Saupstad
- 10 • Legge til rette for nyskapende arkitektur
- 11 • Forbedre Hjertepromenaden
- 12 • Bygge ut flere kolonihager

13

14 **Fjordbyen Trondheim**

15

16 Venstre ønsker en levende by helt ut mot fjorden. For at dette skal skje, er det nødvendig å
17 styrke interaksjonen mellom disse bydelene ved å bygge flere bruer over Kanalen. Byen skal
18 ikke lenger slutte mot kanalen, men mot fjorden. Da må vi foreta overordnede byplangrep
19 som knytter Brattøra nærmere Midtbyen, slik at Brattøra og Nyhavna blir naturlige utvidelser
20 av sentrum, med sentrums kvaliteter som bolig, næring, restauranter og butikker. Bare slik
21 kan vi skape en ny og levende bydel og unngå at Brattøra blir en spøkelsesby om kveldene.

22

23 I tillegg vil Venstre arbeide for å sikre utsyn og tilgang til fjorden. Vi ønsker å arbeide for at
24 jernbanefyllingen mellom Skansenbrua og jernbanestasjonen på sikt blir frigjort som bolig-
25 og turområde, med god sikt ut mot fjorden. Venstre skal være garantisten for at "Det blå
26 beltet" – strandsonen fra Ila og helt ut til Ranheim, sikres for allmennheten med tur- og
27 sykkelsti, og flotte naturopplevelser.

28

29 **Venstre vil:**

- 30 • Skape bevissthet om Trondheim som en fjordby og tilgjengelighet for alle til byens blå
31 belte
- 32 • Ruste opp badestrender og gjøre flere av dem universelt utformet
- 33 • Sikre allmennhetens tilgang til strandsonen gjennom å fjerne ulovlige stengsler
- 34 • Sikre en helhetlig og bærekraftig forvaltning av laks og sjøørret

35

36 **Sykkelbyen Trondheim**

37

38 I Miljøpakken ligger det en del tiltak for å bedre framkommeligheten på sykkel i Trondheim.
39 Venstre mener imidlertid at kun et sammenhengende nett av sykkelveier vil kunne gjøre
40 sykkelen til et fullgodt alternativ til bil og buss i byen. Så lenge sykkelveiene ligger isolert fra
41 hverandre, slik at syklister må ferdes dels på sykkelvei, dels på fortau og dels i bilveien, har vi
42 ikke grunnlag for å skape en god sykkelkultur i byen.

43

44 Derfor er det også viktig at vi får et klart skille mellom gående og syklister. Venstre ønsker å
45 gjøre plass til dette ved å skape sykkelvei og bedre fortau for gående der hvor det i dag er
46 parkeringsplasser i Midtbyen. Parkeringsplassene må erstattes med egne parkeringshus som

1 er like bynære som dagens gateparkering. Dette vil også gjøre det enklere for bilister, og
2 sørge for god tilstrømning av kunder til næringslivet i Midtbyen.

3
4 Trondheim Venstre ønsker egen sykkelparkering under tak, med spyle- og pumpemulighet,
5 og går også inn for såkalt "supersykkelvei" langs Kroppan bru (E6), langs jernbanen fra
6 Solsiden til Ranheim og en egen gang- og sykkelvei mellom arbeidsplassene på Sluppen og
7 boligområdene på Byåsen.

8

9 **Venstre vil:**

- 10 • Øke sykkelandelen fra 7 prosent (2013) til 20 prosent innen 2025
- 11 • Legge til rette for syklistene i alle samferdsels- og byutviklingsprosjekter
- 12 • Bygge et tett sykkelveinett med høy standard i hele byen
- 13 • Bygge flere sykkelparkeringsanlegg med tak og bedre sikkerhet mot tyveri
- 14 • Legge til rette for elsykler, blant annet med ladestasjoner ved sentrale
- 15 sykkelparkeringer
- 16 • Forsterke vintervedlikeholdet av sykkelveinettet
- 17 • Bedre merkingen for syklistene i kryss og på veier, gjennom større skilt og tydelig
- 18 skilting langs sykkelveier, og røde sykkelfelt og sykkelbokser foran kryss
- 19 • At kommunen skal ha skiltmyndighet, slik at flere gater og veier kan skiltes med
- 20 prioritering for syklistene, blant annet mot enveiskjøring
- 21 • Tillate at sykler kan fraktes gratis på buss, trikk og tog utenom rushtiden
- 22 • Sette i gang kampanjer og sykkeltiltak rettet mot befolkningsgrupper som sykler lite

23

24 **Byen for alle**

25

26 Hvis Trondheim skal være for alle, må det være synlig også i bykjernen og i måten byen
27 utvikles på. Da er det viktig at boliger bygges for alle segment av byens befolkning, og ikke for
28 et lite fåtall. Venstre mener at en urban bystruktur, med vakre bygårder og god tilgang på
29 grønne lunger og rekreasjonsarealer, skal legge til rette for at alle som vil det, skal kunne bo i
30 sentrale strøk av Trondheim. Vi vil at nye boområder åpnes for mennesker med ulik
31 bakgrunn, for på den måten motvirke ensidige bomiljø.

32

33 **Venstre vil:**

- 34 • Ha et tilstrekkelig antall og sikre en bedre fordeling av de kommunale utleieboligene,
35 samt begrense konsentrasjonen i enkelte bydeler
- 36 • Åpne for at kommunen også kan leie boliger, ikke bare eie
- 37 • Sikre at kommunale boliger vedlikeholdes fortløpende
- 38 • Innføre løsninger der de som bor i kommunale leiligheter kan velge å eie en andel i
39 leiligheten og over tid overta kommunens andel
- 40 • Gjøre det mer gunstig å bygge utleieboliger, gjennom endringer i regelverk og
41 samarbeid med blant annet Husbanken
- 42 • Føre en boligpolitikk som bidrar til å utjevne sosiale forskjeller mellom ulike deler av
43 byen

- 1 • La universell utforming være førende for planlegging av alle offentlige rom
- 2 • Utbedre gater, plasser og steder med dårlig tilgjengelighet
- 3 • Videreføre arbeidet med universell utforming i Trondheims kollektivsystem
- 4 • Sikre god tilgjengelighet til alle offentlige kontor og møterom
- 5 • Sikre god snørydding og strøing
- 6 • Kreve at helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd er universelt utformet
- 7 • Opprette et program for bedre tilgjengelighet i verneverdig bebyggelse, og gi disse
- 8 fritak for eiendomsskatt
- 9 • Utvikle lokale veier og stier gjennom satsing på trygge skoleveier og snarveier
- 10 • Videreutvikle skoler som kultur- og aktivitetssentra i lokalsamfunnene
- 11 • At alle kommunale bygg skal bygges med passiv- eller plusshusstandard eller
- 12 tilsvarende
- 13 • At kommunen som leietaker etterspør energiklasse A
- 14 • Sørge for energigjenvinning av alt avfall som går til forbrenning
- 15 • Miljøsertifisere alle kommunale bygninger
- 16 • Kartlegge Trondheims potensial for lokal produksjon av fornybar energi
- 17 • Stimulere og tilrettelegge for energigjenvinning, geoenergi, varmepumper, urbane
- 18 vindmøller og solenergi som supplement til fjernvarme
- 19 • Innføre en ordning med 50 prosent rabatt på byggegebyrene for tiltak som går lenger
- 20 enn gjeldende lovkrav
- 21 • Bevare eksisterende bebyggelse for å unngå unødvendige klimautslipp ved nybygg
- 22 • Prioritere tydeligere hvilke bygningskvaliteter som er verneverdige
- 23 • Gjøre det enklere for det enkelte borettslag eller sameie å få informasjon om hvilke
- 24 kvaliteter som er bevaringsverdige i deres bygg
- 25 • Legge til rette for utvikling og rehabilitering av bygninger med verneverdige kvaliteter
- 26 ved å utvise fleksibilitet i byggesaksbehandlingen, for eksempel i bryggene
- 27 • Premiere utvikling som fremmer bærekraftige kvaliteter og universell utforming i
- 28 bygg med kulturhistoriske verdier
- 29 • Sørge for god brannsikring av trebebyggelsen
- 30 • Styrke Byantikvaren

31

32 **Se dem som trenger oss mest!**

33

34 Et velferdsamfunn måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. I Trondheim er det ikke
35 lenger viktigst å gi mer til alle, men å hjelpe enkeltmennesker som trenger det. Selv om den
36 moderne storbyen preges av velferd og velstand, er det mange grupper som faller utenfor.
37 Disse trenger en styrket innsats fra samfunnet. Mange opplever hjelpeapparatet som
38 vanskelig tilgjengelig, og trenger omsorg og respekt mer enn analyser og skjema.

39

40 **Styrk barnevernet**

41

42 Trondheim Venstre ønsker et barnevern med nok ressurser til å ta vare på de barna som
43 trenger det mest.

1
2 Venstre er en aktiv forkjemper for at pengene skal brukes på en måte som skaper bedre
3 kvalitet i barnevernet. Dette vil være til beste for barna, men det vil også sikre at de unges
4 ressurser kan komme fellesskapet til gode i framtiden. En styrking av barnevernet vil også
5 være et forebyggende tiltak mot rusmiddelmisbruk og kriminalitet. For oss er barna viktigere
6 enn systemet.

7
8 Vi vil derfor aldri slutte å kjempe for et bedre barnevern, til det er barna alt for mye verdt.

9
10 **Venstre vil:**

- 11 • Forenkle byråkratiet ved å la kommunene overta styringen
- 12 • Styrke barnevernets ressurser for å styrke det forebyggende arbeidet
- 13 • Vurdere tiltak for at det skal bli mer attraktivt å jobbe i barnevernet slik at vi beholder
14 kompetansen
- 15 • Gi bedre oppfølging av ungdom i aldersgruppen 18 til 23 år
- 16 • Legge til rette for at skole, andre kommunale tjenester og politi samarbeider om
17 nødvendige tiltak, og at barnevernet i større grad kan inngå en dialog med andre
18 helseenheter som er tilknyttet familien (rus, psykiatri, helsesøster)
- 19 • Støtte opp under samarbeidet mellom kommunene for at alle skal kunne gi et godt
20 tilbud
- 21 • Rekruttere flere fosterfamilier og tilsynsførere
- 22 • Ha barnevernskontakt på alle skoler
- 23 • Jobbe for å redusere terskelen for å gi bekymringsmelding til barnevernet, med en
24 særlig innsats rettet mot barnehager og helsestasjoner
- 25 • Gjennomføre brukerundersøkelser for ettervernet
- 26 • Etablere et brukerråd for barnevernstjenesten
- 27 • Styrke tilliten til barnevernet, også i minoritetsbefolkningen, blant annet ved å rekruttere
28 flere med minoritetsbakgrunn inn i barnevernet
- 29 • Styrke opplæringen og oppfølgingen av fosterforeldre, og vurdere høyere godtgjøring
- 30 • Styrke barnevernets internkontroll og tilsynsfunksjonen
- 31 • Styrke Barne- og familietjenestens rolle som byomfattende kompetanse- og
32 ressurscenter for barneverntjenesten

33
34 **Mer til dem som trenger det mest**

35
36 Norge er et av verdens rikeste land, og de fleste av oss har hatt en god inntektsutvikling de
37 siste årene. Noen har likevel så lav inntekt og levestandard at de har begrensede muligheter
38 til å delta fullt ut i samfunnet.

39
40 Årsakene til fattigdom er sammensatte. Lav inntekt har gjerne sammenheng med manglende
41 tilknytning til arbeidslivet, men kan også skyldes en krevende omsorgssituasjon med mange
42 barn, eller at flere lever på én inntekt. Samtidig vet vi at den som utsettes for vold eller
43 seksuelle overgrep, eller rammes av psykiske lidelser eller rusproblemer, også har stor risiko
44 for å bli fattig. Arbeid er en viktig vei ut av langvarig fattigdom. Utdanning og god helse er

1 imidlertid en forutsetning for arbeid, på linje med en stabil boligsituasjon og opplevelsen av å
2 være inkludert i samfunnet.

3
4 Venstre ønsker å løfte flere av dagens fattige ut av fattigdom og samtidig forebygge framtidig
5 fattigdom. Vi er derfor nødt til å iverksette tiltak på flere områder. Vi har prioritert tiltak
6 innenfor utdanning, arbeid, bolig, helse og inkludering.

7

8 **Venstre vil:**

- 9 • Utvide tilbudet om arbeidstrening og voksenopplæring
- 10 • Gi alle som trenger omfattende tjenester fra det kommunale hjelpeapparatet
11 mulighet til å delta i utformingen av sin egen individuelle plan
- 12 • Utvide bruken av kommunal bostøtte til dem som leier privat
- 13 • Gi barnefamilier som trenger kommunal bolig tilbud i barnevennlige boligområder
- 14 • Sikre at mennesker med lav boevne får tilpassede og verdige boforhold
- 15 • Tilby god gjeldsrådgivning
- 16 • Opprette flere spesialtilpassede boliger for vanskeligstilte
- 17 • Bevare de frie rettshjelptiltakene i byen
- 18 • Ha økonomisk sosialhjelp som et reelt sikkerhetsnett for vanskeligstilte, og ta
19 barnetrygden ut av beregningsgrunnlaget

20

21 **En ruspolitikk som tar virkeligheten på alvor**

22

23 Noen tror en kan vinne krigen mot rusmisbruk. Venstre ønsker imidlertid å prøve ut nye tiltak
24 som har hatt god effekt i andre land for å redusere overdosedødsfallene i Trondheim.
25 Rusmisbruk er et medisinsk problem, ikke et kriminelt problem.

26

27 Det er på tide å slutte å se skadereduksjon og behandlingsfokus som konkurrerende tiltak, og
28 å se det som det er: tiltak som utfyller hverandre. Det trengs gode skadereduserende tiltak
29 for dem som lever i avhengigheten, samtidig som det må være nok akuttavrusningsplasser
30 for dem som ønsker å bli rusfrie.

31

32 **Venstre vil:**

- 33 • Drive aktiv forebygging av rusavhengighet i alle deler av kommunens virksomhet
- 34 • Sikre behandling for alle som ønsker å bli rusfrie
- 35 • Ha en sammenhengende behandlingkjede fra akuttavrusning til rehabilitering
- 36 • At alle som har vært til avrusning skal få tilbud om videre behandling innen 24 timer
- 37 • Videreutvikle samarbeidet med ideelle organisasjoner og private institusjoner i
38 sektoren
- 39 • Sikre god dekning av ambulerende team i rusomsorgen
- 40 • Sørge for spredning av boliger for rusavhengige, botilbud i mindre enheter enn
41 dagens hybelhus og tilstrekkelig antall tilrettelagte boliger med nødvendig tilsyn
42 (OPP)
- 43 • At det må legges til rette for egne sykehjemsavdelinger for rusavhengige
- 44 • Sikre god ivaretagelse av og støtte til pårørende

- 1 • Ha en god og helhetlig oppfølging av LAR-pasienter
- 2 • Utvide lavterskeltilbudet LASSO for utdeling av buprenorfin
- 3 • Vurdere å etablere et sprøyterom i Trondheim
- 4 • Søke om et prøveprosjekt for heroinassistert behandling for de tyngste brukerne
- 5 • Dele ut nalokson neseppray til rusavhengige for å hindre overdosedødsfall
- 6 • Ha et godt tilbud om behandling til tidligere rusavhengige
- 7 • Styrke kompetansen innen rus og psykisk helse på tvers at etatene

8

9 **For en bærekraftig eldreomsorg**

10

11 Vi blir stadig flere eldre i forhold til antall yrkesaktive, og allerede nå har vi problemer med å
12 organisere omsorgssektoren på en slik måte at vi både sikrer et godt tilbud for de eldre og
13 gode arbeidsbetingelser for de ansatte. Å finne gode løsninger på disse utfordringene er helt
14 avgjørende for at mennesker i alle livsfaser skal ha gode livsbetingelser i det moderne
15 samfunnet. I tillegg er stigende forventninger og voksende misnøye med hensyn til hva det
16 offentlige kan tilby på området, med på å undergrave oppslutningen om velferdsstaten.

17

18 Venstre vil ha en strategi som kan redusere presset på institusjoner og redusere antallet
19 "svingdørspasienter" på sykehus. Å disponere egen bolig og å kunne bo i den så lenge som
20 mulig er for mange et viktig aspekt ved alderdommen. Venstre går derfor inn for å få flere
21 typer helsepersonell inn i hjemmene, slik at eldre som bor hjemme kan få enkle
22 helsetjenester, og få en vurdering av sine helsebehov i egne omgivelser.

23

24 Målet må alltid være at byens eldre skal oppleve trygghet i egen hverdag og ha et tilbud om
25 helse- og omsorgstjenester som er tilpasset den enkeltes behov. Tilbudet må være godt både
26 når det gjelder institusjonsplasser, bo- og servicesenter og hjemmebasert omsorg, slik at de
27 eldre i større grad kan velge den tjenesten som er tilpasset deres behov. Avlastningsplasser,
28 korttidsopphold og trygghetsalarm er tilbud som er nødvendig for å gjøre brukernes
29 valgfrihet reell.

30

31 Ingen av disse målene kan nås uten de ansatte. For kommunen er det i dag et problem å få
32 nok kvalifisert arbeidskraft. For de ansatte er det et problem at turnusordningene gjør det
33 vanskelig å få full stilling for dem som ønsker det. Ufrivillig deltid, ugunstige og uforutsigbare
34 turnuser samt uheldig organisering fører til stress, utbrenthet og høyt sykefravær.
35 Sykefraværet blant kommunalt ansatte er faktisk høyere i Trondheim enn i resten av landet.
36 Dette vil Venstre gjøre noe med.

37

38 **Venstre vil:**

- 39 • Tilrettelegge for vaktmestertjenester i både kommunal og privat regi slik at det er
40 mulig å bo hjemme lenger
- 41 • Prioritere et bredt spekter av hjemmebaserte tjenester, som sikrer brukere reell
42 valgfrihet
- 43 • Bedre den faglige styringen av sykehjemmene og øke andelen fagutdannede
- 44 • Øke grunnbemanningen og legedekningen ved sykehjemmene
- 45 • Sørge for at alle som vil bo på enerom, får tilbud om det

- 1 • At omsorgstrengende ektepar og samboere skal kunne bo sammen
- 2 • Sørge for at det er nok institusjonsplasser til å dekke behovet
- 3 • Arbeide for videre utbygging av flere bo- og servicesentre
- 4 • Legge til rette for at eldre kan bidra innen frivillighet
- 5 • Ha et godt samarbeid med organisasjoner som legger til rette for en aktiv og
- 6 meningsfylt alderdom
- 7 • Styrke hjemmetjenesten og vektlegge hverdagsrehabilitering og trening
- 8 • Gjøre det enklere å alderstilpasse egen bolig gjennom tilskuddordninger og veiledere
- 9 • Fremme bruk av velferdsteknologi i hjemmene til brukere av hjemmetjenesten og
- 10 gjøre dette allment tilgjengelig også for andre gjennom brukerbetaling
- 11 • Tilrettelegge for ulike bofellesskap og selveierløsninger tilpasset eldre
- 12 • Etablere et botilbud for personer i tidlig fase av demens gjennom mindre bogrupper
- 13 • Sikre seniorsentre, dagsenterplasser, frisklivs- og frivillighetssentraler
- 14 • Utvide støttekontaktordningen for eldre
- 15 • Kartlegge hvilke ønsker og behov eldre har for omsorgstjenester, for eksempel
- 16 gjennom regelmessige og målrettede brukerundersøkelser
- 17 • At eldre og andre brukere skal kunne velge leverandør av hjemmetjeneste
- 18 • Åpne for en blanding av offentlig, privat og ideelt drevne sykehjem
- 19 • Intensivere satsingen på velferdsteknologi i sykehjem
- 20 • Sørge for full dekning av trygghetsalarm med behovsprøvd brukerbetaling
- 21 • Satse på ledelse ved alle byens sykehjem gjennom å opprette et eget lederprogram
- 22 • Ha et variert aktivitetstilbud for både friske og eldre i institusjon, blant annet ved å
- 23 videreføre den kulturelle spaserstokken
- 24 • Utvide ordningen med omsorgslønn for pårørende som yter omsorgsarbeid for eldre
- 25 og pleietrengende i hjemmet

26

27 **Kommunen må bli en attraktiv arbeidsplass**

28

29 Det er viktig at Trondheim kommune er en attraktiv arbeidsplass for kvalifiserte
 30 omsorgsarbeidere. Dette blir bare viktigere med samhandlingsreformen, som krever at en
 31 større del av kompetansen skal ligge hos kommunen. I dag er kommunens samarbeid med
 32 utdanningsinstitusjonene om utvikling av praksisplasser, begrenset. Venstre vil at kommunen
 33 tar ansvar for å skape praksisplasser i kommunen, slik at studenter fra HiST og NTNU får gode
 34 vilkår og lyst til å bli i kommunen etter endt studieløp. Trondheim Kommune må samarbeide
 35 med læringsinstitusjonene om at utdanningen av syke- og hjelpepleiere i kommunen holder
 36 høy kvalitet. Kommunen bør også samarbeide med utdanningsinstitusjonene om å legge til
 37 rette for helserelatert forskning.

38

39 **Venstre vil:**

- 40 • Utvikle flere undervisningssykehjem og bruke disse for å øke kompetansen ved alle
- 41 sykehjemsavdelinger
- 42 • Innføre en traineeordning for sykepleiere
- 43 • Satse målrettet på rekruttering av og kompetanseutvikling for sykepleiere

- 1 • Sørge for at flest mulig nyansatte har helsefaglig kompetanse
- 2 • Ta initiativ til et særskilt program for kompetanseutvikling for sykehjemsleger, i
- 3 samarbeid med Helsedirektoratet og Legeforeningen
- 4 • Styrke den tværfaglige kompetansen med blant annet fysioterapeuter, spesielt ved
- 5 forsterkede korttidsavdelinger
- 6 • Ha som hovedregel at nye stillinger lyses ut som heltidsstillinger
- 7 • Innføre mer fleksible turnusordninger
- 8 • Gi ansatte i kommunen mulighet til å arbeide til de er 72 år
- 9 • Gjennomgå særaldersgrenser slik at eldre kan stå lenger i jobb

10

11 **Integrering**

12

13 Mangfoldet i Trondheim gir både muligheter og utfordringer. Venstre vil føre en helhetlig
14 integreringspolitikk. Barnehage, skole og arbeid er de viktigste arenaene for integrering. Det
15 er i skolen at barn og unge skal få kunnskap både om vår historie, kultur og prinsippene det
16 norske samfunnet bygger på. Skolen skal være tydelig i formidlingen av verdier som frihet,
17 likeverd, likestilling, ytringsfrihet og respekt for andre. Samtidig må skolen se og ta i bruk de
18 ressursene som ligger i å ha en internasjonal elevgruppe. Integreringsarbeidet starter
19 imidlertid i barnehagen, og det er viktig for Venstre at så mange barn som mulig får mulighet
20 til å gå i barnehage.

21

22 **Venstre vil:**

- 23 • At Trondheim kommune skal være en arbeidsgiver som gir minoriteter gode
- 24 muligheter gjennom en bevisst holdning til rekruttering og ansettelser
- 25 • Få flere kvinner med innvandrerbakgrunn i arbeid, blant annet gjennom
- 26 mentorordninger, språkopplæring og aktiv rekruttering
- 27 • Støtte frivillige organisasjoner som skaper møteplasser mellom minoritets- og
- 28 majoritetsbefolkningen
- 29 • Arbeide for en raskere og mer effektiv godkjenning av utenlandsk utdanning
- 30 • Jobbe for at det opprettes et servicekontor for utenlandske arbeidstakere i Trondheim

31

32 **Folkehelse**

33

34 I dag er Norge et av de landene i Europa som bruker aller mest på helse, men minst på
35 helseforebyggende tiltak. Dette gjelder alle faser av livet, og Venstre mener at kommunen
36 har et stort ansvar for å styrke kroppøvingen i skolen, breddeidretten og aktivitetstilbud til
37 eldre. Venstre vil styrke aktivitetstilbudet til eldre med egne aktivitører som skal gi et tilbud
38 tilpasset hver enkelt.

39

40 **Venstre vil:**

- 41 • Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner og enkeltmennesker som vil gjøre en
- 42 innsats for å motvirke ensomhet og isolasjon
- 43 • Styrke tilbudet om hjemmehjelp
- 44 • Stimulere til universell utforming av boliger slik at friske eldre kan bo hjemme lenger

- 1 • Stimulere til flere eldresentre, og legge til rette for kulturopplevelser og friluftsliv for
- 2 eldre
- 3 • Øke ressursene til skolehelsetjenesten, og sørge for at skoler med over 300 elever får
- 4 en egen helsesøster
- 5 • Rekruttere psykologer og helsesøstre med spesialkompetanse til helsestasjoner for
- 6 ungdom for å få et godt lavterskeltilbud innen psykisk helse
- 7 • Legge bedre til rette for friluftslivsaktiviteter
- 8 • Satse på helsefremmende tiltak rettet mot livsstilssykdommer
- 9 • Merke mat på offentlige serveringssteder med energiinnhold

10

11 **God faglig kvalitet og samhandling**

12

13 For å sikre et godt tilbud for innbyggerne må kommunen også stille krav til det helsetilbudet
14 som gis ved sykehusene. Samtidig må Trondheim gå foran ved å bygge sterke fagmiljøer og
15 sørge for god koordinering med staten, også i å forme nasjonale modeller for framtidens
16 helsetilbud.

17

18 **Venstre vil:**

- 19 • At Nasjonal sykehusplan ser helhetlig på sykehustilbudet i Trondheimsregionen og
- 20 sikrer god kvalitet og tilstrekkelig antall sykehusplasser når befolkningen øker
- 21 • Ha et godt tilbud om tidlig rehabilitering etter sykehusopphold for å sikre at
- 22 mennesker kommer raskere tilbake til hverdag og egen bolig
- 23 • Styrke fysioterapitjenesten og habiliteringen
- 24 • Stille krav til spesialisthelsetjenesten om gode tjenester, og være en aktiv
- 25 samarbeidspartner i forbindelse med omorganiseringer
- 26 • Utarbeide modeller for økt samarbeid og kompetanseoverføring, for eksempel
- 27 mellom forsterkede korttidsavdelinger og sykehusene

28

29 **Akutte helsetjenester**

30

31 Legevakten er viktig for folks trygghet. Den yter nødvendig helsehjelp, sosialfaglig bistand og
32 pleie- og omsorgstjenester til personer som har et akutt behov. Det er viktig å opprettholde
33 tilstrekkelig kapasitet både innen somatikk og psykisk helse.

34

35 **Venstre vil:**

- 36 • Utvide kapasiteten ved legevakten
- 37 • Opprette en egen barneseksjon ved legevakten
- 38 • Åpne for telefonkonsultasjoner
- 39 • Styrke overgrepsmottaket
- 40 • Arbeide for at flyktninger og asylsøkere får lik tilgang til helsetjenester som øvrig
- 41 befolkning, og sikre papirløse tilgang til helsetjenester

42

43 **Psykisk helse**

44

1 Mange av oss opplever psykiske plager i kortere eller lengre perioder. Hjelpetilbudet må
2 være bredt, allsidig og samtidig gjøre det mulig å fungere i eget nærmiljø. At et nytt
3 psykiatrisenter nå bygges på Østmarka er svært positivt. Det er imidlertid viktig at
4 ventetiden for pasientene reduseres betraktelig.

6 **Venstre vil:**

- 7 • Opprette et lavterskel psykologtilbud med statlig tilskudd i kommunehelsetjenesten,
8 hvor det skal være mulig å få behandling uten henvisning
- 9 • Ha et nært samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten
- 10 • Gi tilbud om bolig med tilsyn til alle som trenger det av helsemessige grunner
- 11 • Tilby et lavterskel samtaletilbud med psykiatrisk sykepleier i hver bydel, gjerne
12 organisert i tilknytning til frisklivssentral og/eller helsestasjon
- 13 • Ha tilstrekkelig bemanning av psykiatriske sykepleiere i eldreomsorgen
- 14 • Arbeide for gode støttetilbud for pårørende
- 15 • At det skal benyttes ambulanse, ikke politibil, ved tvangsinnleggelse på psykiatrisk
16 grunnlag

18 **Mennesker med nedsatt funksjonsevne**

19
20 Samfunnet har et spesielt ansvar for å sørge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne
21 kan leve gode og frie liv. Det trengs en individuell tilnærming til hver enkelt borger, slik at
22 den enkelte kan få brukt sine ressurser og fungere på best mulig måte i hverdagen.

24 **Venstre vil:**

- 25 • Ha maksimalt seks måneder ventetid for bolig
- 26 • Bygge flere boenheter i privat eller ideell regi, innenfor Husbankens retningslinjer
- 27 • Prioritere at mennesker med psykisk utviklingshemming får mulighet til å arbeide, for
28 eksempel i bedrifter med varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA-bedrifter)
- 29 • Ha gode avlastningsordninger for familier
- 30 • Gjøre anbudsprosessene for individuelle hjelpetiltak mer langsiktige, for å skape
31 forutsigbarhet
- 32 • At brukeren eller nærmeste pårørende skal kunne delta i utformingen av anbud
- 33 • Sikre et godt tilbud om brukerstyrt personlig assistent (BPA), med fritt brukervalg

35 **Vold og overgrep i nære relasjoner**

36
37 Å leve med vold og overgrep fra sine nærmeste skaper grunnleggende utrygghet og redusert
38 livskvalitet. I tillegg til de fysiske skadene, er de psykiske helseskadene ofte store. Når
39 overgrepet utføres av en nærstående person, forsterkes disse konsekvensene.

41 **Venstre vil:**

- 42 • Styrke det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner og sørge for at tiltakene
43 er samordnet

- 1 • Sørge for tidlig innsats fra barnevernet ved mistanke om vold i familien, blant annet
2 ved større ansvarliggjøring og bedre samarbeid
- 3 • Arbeide for at Trondheims politiet prioriterer familievoldskoordinatorer
- 4 • Sikre tilpassede botilbud for personer som kommer ut fra krisesentre, og bidra til at
5 en kommer raskt ut i jobb igjen
- 6 • At samarbeidsavtalene mellom krisesentre og barneverntjenester sikrer at barn som
7 lever i en voldssituasjon får nødvendig hjelp
- 8 • At bruk av bekymringsamtaler fortsetter og utvikles
- 9 • Styrke arbeidet mot seksuelle overgrep
- 10 • Ha større fokus på menn som utsettes for overgrep

11

12 **Prostitusjon**

13

14 Mennesker som selger seksuelle tjenester har et spesielt behov for et godt fysisk og psykisk
15 helsetilbud. Venstre mener det også må finnes tilbud til dem som ønsker å komme ut av sin
16 livssituasjon, både rådgivning og hjelp til arbeid eller utdanning. Spesielt i lys av
17 ungdomsundersøkelsen er det viktig med forebyggende tiltak.

18

19 **Venstre vil:**

- 20 • Sikre gode lavterskeltilbud for mennesker som lever av prostitusjon og god
21 oppfølging av dem som vil ut av prostitusjon, herunder et godt helse- og
22 rådgivningstilbud
- 23 • Utarbeide en forsterket handlingsplan mot prostitusjon, spesielt rettet mot ungdom
24 som selger sex
- 25 • At politiets innsats mot menneskehandel og hallikvirksomhet ikke skal ramme dem
26 som selger seksuelle tjenester, for eksempel ved at leieforhold blir oppsagt
- 27 • At det skal skilles mellom prostitusjon under tvang (menneskehandel) og frivillig
28 sexarbeid

29

30 **Fattige tilreisende**

31

32 Økonomiske nedgangstider og økende arbeidsledighet gjør at mange EU-borgere kommer til
33 Norge for å forsøke å finne et levebrød. Trondheim skal være en by med plass til alle, og hvor
34 alle må følge de samme reglene for oppførsel i det offentlige rom. Venstre vil ikke at parker,
35 torg og møteplasser skal beslaglegges av mennesker som er kommet til byen uten
36 oppholdssted, men vil i enhver sammenheng møte sosiale problemer med sosiale
37 virkemidler, framfor politimakt og forbud.

38

39 **Venstre vil:**

- 40 • Fortsatt støtte frivillige organisasjoners tilbud om akuttovernatting til hjemløse
41 tilreisende
- 42 • Gå imot alle former for tiggeforbud
- 43 • Styrke frivillige organisasjoners arbeidsformidling og rådgivningstjenester til fattige
44 tilreisende

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

Flyktninger og asylsøkere

Mange av flyktningene og asylsøkerne som kommer til Norge bor i storbyene. En liten andel av disse er såkalt «papirløse» og lever uten lovlig opphold i Norge. Barn må ha mulighet for sosialisering og lek uavhengig av foreldrenes oppholdsstatus. Venstre er bekymret for de mer enn 5000 menneskene som har fått innvilget opphold, men som fortsatt bor på asylmottak, og mener det påligger de store byene et spesielt ansvar for å få bosatt disse.

Venstre vil:

- At Trondheim skal ta ansvar for å bosette flere flyktninger
- At også barn av familier som har fått avslag på opphold skal ha et tilbud om barnehage, lekefasiliteter, helsehjelp, skole m.m. så lenge de oppholder seg i landet

Trygt natteliv

Venstre er opptatt av å få alle gode krefter til å spille på lag i kampen mot utrygghet og vil tilrettelegge for gode byrom og sørge for trygge transportløsninger også nattestid.

Venstre vil:

- Fortsatt støtte natteravnordningen
- Opprette flere nattbuslinjer
- Bruke belysning for å redusere antallet områder som oppleves utrygge, for eksempel på Festningen og Marinen
- Støtte opp om fadderordningen ved utdanningsinstitusjonene. Ordningen gjør at de som flytter til Trondheim for å studere føler seg trygge og blir bedre kjent i byen
- Bekjempe useriøse aktører i serveringsbransjen, blant annet gjennom systematiske kontroller, og samtidig sikre seriøse aktører langsiktige, stabile og gode rammevilkår
- Videreføre samarbeidet med politiet, arbeidstilsynet og skatte- og avgiftsmyndighetene for å avdekke økonomisk kriminalitet og brudd på bestemmelser om arbeidsmiljø og HMS